

Záznam ze setkání PS pro rovné příležitosti

Datum a čas setkání: 29. 11. 2022 16:00–18:00 h

Místo setkání: Volnočasové centrum MH, Zámecká 744, Mnichovo Hradiště

Přítomni: viz prezenční listina

Program:

0. Přivítání, seznámení
1. Setkání s odborníky – vzdělávání vícejazyčných dětí s důrazem na děti ukrajinské
2. Rozloučení, zaslání příštích schůzek

0. Přivítání, seznámení

Iva Štrojsová přivítala přítomné členy. Seznámila přítomné s pojetím akce. V úvodním představovacím kolečku se přítomní seznámili s tím, kdo na setkání s experty dorazil, a sdělili své otázky k tématu – vzdělávání cizojazyčných dětí s důrazem na děti ukrajinské. Následně se slova ujali hosté ze ZŠ Nezhvizdy:

Mgr. Alice Dadáková – speciální pedagožka, školní metodička prevence a zástupkyně pro MŠ a Mgr. Petra Bártová – speciální pedagožka na ZŠ a MŠ, vedoucí učitelka pro přípravné třídy.

1. Diskuse s hosty

Dámy v první části školu krátce přestavily:

ZŠ Nezhvizdy

Škola má 1000 žáků (obec 5000), vzdělávají tedy i žáky z jiných obcí.

Reálná zkušenost s výukou žáků s odlišným mateřským jazykem již před válku na Ukrajině.

Rozdělují děti tak, aby nebyly ve třídě pospolu (do různých tříd).

ZŠ Nezhvizdy mají 40 tříd a 20 AP – byli zvyklí pracovat s AP již před lex Ukrajinu.

Jedná se o školu určenou – pro jazykovou přípravu (100–200 hodin).

Jak dlouho trvá, než děti porozumí a mluví česky?

Před válkou do půl roku rozuměly a do roka mluvily. Nyní se doma prodloužila – vzhledem k velkému počtu dětí.

Dříve se relativně brzy poznalo, že se jedná o dítě se SVP, nyní vzhledem k situaci trvá tato diagnostika též déle (nyní i dva měsíce, než se zjistí, že se jedná o dítě se SVP). Pokud PPP potvrdí potřebu PO, získává dítě PO: úprava obsahu vzdělávání – jazyk 3 hodiny týdně.

Jak dlouho se čeká na vyšetření ukrajinských dětí v PPP?

Zjistí Iva Štrojsová v PPP MB.

Využíváte ukrajinského koordinátora?

Zpočátku ukrajinská učitelka v jedné místnosti s dětmi pracovala, brala si je k sobě, dělala s nimi přípravu do ukrajinské školy a úkoly z češtiny (pozdravy, příchod do třídy...).

Na začátku existoval komunitní kruh – děti zde mluvily česky. Vhodné pro prvotní vstup, forma hry, české písně. Nyní se v tomto nepokračuje, děti jsou již v hodině českého jazyka. Třídu opouštějí jen s jazykovou skupinou nebo ukrajinskou asistentkou.

Nyní koordinační schůzky – sejdou se s tím, kdo potřebuje, poradí.

Od září působí na škole 3 ukrajinské AP – umí česky, překládají, chodí pomáhat do tříd. (Problém s financováním, škola zatím platí z provozních nákladů.)

Výrazná pomoc zřizovatele – jeho i finanční podpora.

V lednu bude další pokračování financování ukrajinských AP. Je přislíben, pokud se schválí rozpočet (Zdroj: Diskuzní setkání na téma Ukrajinské asistentky – viz příloha).

Škola určená

Vhodné je mít osobu, která se zabývá pouze touto výukou.

Skupina od 2 žáků, nad 10 žáků se otevírá další skupina. **První skupina** pro jazykovou přípravu může vzniknout až **od dvou žáků** s nárokem na jazykovou přípravu.

Další skupina se může vytvořit, když přesáhne desítku, protože v každé skupině může být nanejvýše 10 žáků.

2–10 žáků

11–20 žáků

21–30 žáků

a tak dále...

O zřízení žádá ředitel na kraj.

ZŠ Nehvizdy: úvazek rozdělili mezi stávající učitele, protože nenašli pedagoga, který by splňoval požadavky (vysokoškolské pedagogické vzdělání) na vedení jazykové skupiny.

Metodika z MŠMT: <https://www.msmt.cz/file/58336/>

Podmínky: *pokud má alespoň 5 žáků s nárokem na jazykovou podporu (plní PŠD v ČR max. 12 měsíců) a požádá o určení krajský úřad. Škola musí mít pro zajištění jazykové přípravy personální a prostorové podmínky (§ 10 odst. 1 vyhlášky č. 48/2005 Sb.).*

Úplné znění novelizovaných vyhlášek je zde: www.msmt.cz/dokumenty-3/vyhlasiky-ke-skolskemu-zakonu.

Možný vzor žádosti o zařazení do jazykové

přípravy: [vzor_zadost_zaraz_jaz_pripr_ZS_CZ_UKR.docx](#), případné další jazykové mutace a další vzory jsou k dispozici na webu NPI ČR zde: <https://cizinci.npi.cz/tlumoceni-a-preklady/>.

Metodickou podporu kmenovým i určeným školám poskytují krajská centra podpory Národního pedagogického institutu ČR. Nabízí školám metodickou pomoc, vzdělávací programy, bezplatné služby adaptačních koordinátorů a tlumočnicků. Důležité zdroje informací jsou zejména zde:

<https://cizinci.npi.cz/>.

Financování kurzu češtiny – přehled možností:

<https://inkluzivniskola.cz/financovani-kurzu-cestiny>

Školy určené v ORP MH:

ZŠ Sokolovská – paní ředitelka Hajzlerová sdělila e-mailem, že vzdělávání cizinců, kteří navštěvují jejich školu, financují ze šablon.

ZŠ Klášter nad Jizerou

Jazyková příprava (dle § 20 ŠZ)

(staženo: <https://inkluzivniskola.cz/jazykova-priprava-dle-paragrafu-20>)

Poskytují školy určené příslušným krajským úřadem, který jazykovou přípravu financuje.

Nárok mají: Pouze nově přichozí žáci-cizinci, kteří plní povinnou školní docházku v ČR po dobu kratší než 12 měsíců.

Postup: zjistit porozumění např. podle [vstupního orientačního testu](#). Doporučujeme, aby bylo ověřování provedeno v kmenové škole, která zjistí, zda je pro žáka jazyková příprava vhodná a v jakém rozsahu. Následně žákovi nabídne vhodný kurz ČDJ v dostupné určené škole.

- *Zákonný zástupce musí o zařazení žáka do skupiny pro jazykovou přípravu požádat. Národní pedagogický institut vydal přeložené [informační letáky pro rodiče ve dvou verzích](#) – pro rodiče dětí z určené a z neurčené školy a přeložený nepovinný [vzor žádosti o zařazení do skupiny pro jazykovou přípravu](#).*
- *Je žádoucí, aby kmenová škola spolupracovala se školou určenou a nenechávala domluvu pouze na zákonném zástupci dítěte.*

V JAKÉM ROZSAHU SE POSKYTUJE JP?

- *Podle testu NPI je doporučený rozsah výuky ČDJ v rozmezí 100, 150 nebo maximálně 200 hodin, v závislosti na počáteční jazykové úrovni žáka.*
- *Může být poskytována po dobu maximálně 10 měsíců. Tato doba se neřídí začátkem a koncem školního roku, ale začíná běžet až v momentě, kdy žák začne chodit do kurzu ČDJ.*

JAK ROZDĚLIT ŽÁKY DO SKUPIN PRO JP?

- *Žáky rozdělujeme do skupin podle formy výuky (prezenční/distanční), a pokud to umožní počet žáků, které je možno rozdělit do 2 a více skupin, přihlížíme při rozdělování k věku žáků (na 1. a 2. stupeň, případně ještě na nečtenáře).*

První skupina pro jazykovou přípravu může vzniknout až od dvou žáků s nárokem na jazykovou přípravu. Další skupina se může vytvořit, když přesáhne desítku, protože v každé skupině může být nanejvýše 10 žáků.

JAK BY MĚLA PROBÍHAT JP?

- Nejlépe v době běžné výuky, kdy jsou žáci z příslušných předmětů automaticky uvolňováni. O dalších způsobech se dočtete v článku [Jak zorganizovat výuku ČDJ ve škole](#).
- Výuka ČDJ může probíhat například podle [kurikula ČDJ](#), které zpracovalo NPI ČR. ČDJ bohužel není součástí RVP ZV. Lze jej ve škole zařadit jako nepovinný nebo volitelný předmět.
- Úvazek učitele ČDJ se bude odvíjet od počtu výukových skupin a nároku na rozsah jazykové přípravy žáků-cizinců ve skupinách.
- Podle vyjádření MŠMT by ČDJ měl učit vysokoškolsky vzdělaný pedagogický pracovník.

JAK JE TO S DISTANČNÍ VÝUKOU ČDJ?

- Krajský úřad současně určí v každém kraji alespoň jednu školu, která bude organizovat distanční výuku ČDJ pro děti, které nebudou moci na výuku ČDJ dojíždět.
- Kmenová škola zajistí dítěti příslušnou techniku a pedagogický dozor. Pouze distanční výuku ČDJ ale nedoporučujeme, neboť v době uzavření škol se ukázalo, že je pro vícejazyčné žáky velmi málo efektivní.
- Pokud dítě nebude mít možnost účastnit se výuky ČDJ naživo alespoň částečně, doporučujeme využít podpurná opatření podle [paragrafu 16 školského zákona](#) a zajistit dítěti výuku ČDJ 3x týdně v jeho kmenové škole na základě doporučení PPP.

JAKÁ JE ROLE JEDNOTLIVÝCH AKTÉRŮ V SYSTÉMU JAZYKOVÉ PŘÍPRAVY?

Krajský úřad

- určuje školy, v nichž bude probíhat jazyková příprava;
- zveřejňuje a aktualizuje seznam určených škol na webu;
- poskytuje školám určeným k jazykové přípravě v základním vzdělávání finanční prostředky z rezervy;
- zprostředkovává vzdělávání pedagogů – o systému JP a možnostech podpory ve výuce, vícejazyčnosti, osvojování (akademického) jazyka atd.;
- zajistí dopravní obslužnost mezi školou určenou a školou spádovou, přesahuje-li vzdálenost spádové školy od místa trvalého pobytu žáka 4 km (§ 187 odst. 5 školského zákona), další možnosti je tzv. bussing – [svážení žáků](#).

ZŠ určená

- poskytuje výuku češtiny jako druhého jazyka (ČDJ);
- využívá podpory ze strany MŠMT, KÚ a NPI ČR;
- spolupracuje s kmenovými školami;
- vydává doporučení pro žáka, který absolvoval jazykovou přípravu;
- ředitel:
  - bezodkladně informuje krajský úřad, který zajistí jazykovou přípravu žáka v jiné škole, pokud již zařazení žáka do určené školy neumožňují prostorové podmínky školy;
  - zařadí žáka do skupiny pro jazykovou přípravu, a to nejpozději do 30 dnů od podání žádosti zákonným zástupcem;
  - zřizuje skupinu nebo skupiny pro jazykovou přípravu.

ZŠ neurčená (kmenová škola)

- nabízí nově přichozím žákům-cizincům jazykovou přípravu v určené škole;
- zabezpečuje žákovi podmínky pro distanční vzdělávání (technika, zázemí, dozor...);
- spolupracuje s určenou školou;
- sleduje pokroky žáka a míru jeho zapojení do vzdělávání, upravuje obsah, cíle a metody vzdělávání, poskytuje pedagogickou intervenci (a případně další podporu z podpůrných opatření 1. stupně), poskytuje podporu v rámci běžné výuky;
- po skončení jazykové přípravy podporuje žáka na základě doporučení určené školy;
- ředitel:
  - poskytne zákonným zástupcům žáka informace o jazykové přípravě;
  - spolupracuje s řediteli okolních určených škol a poskytuje rodičům informace a podporu při zajišťování jazykové přípravy žáka;
  - určí rozsah jazykové přípravy s pomocí vstupního jazykového testu.

Zákonní zástupci

- podávají žádost o zařazení žáka do skupiny pro jazykovou přípravu;
- zajistí doprovod žáka do určené školy – zejména u mladších dětí může být pro rodiče náročné zajistit doprovod do školy. V takovém případě doporučujeme informovat se o možnosti [svážení dětí do/ze spádové školy](#) (tzv. bussing), kterou může zajistit krajský úřad.

PRAKTICKÉ TIPY

- Na jaká podpůrná opatření mají vícejazyčné děti (s OMJ) nárok? Vše, je podrobně popsáno v [metodickém materiálu MŠMT pro ŠPZ](#).
- Jak podporovat vícejazyčného žáka v době jazykové přípravy v kmenové škole? Odpovědi najdete v článku [Podpora ve výuce v určené i neurčené škole](#).

Další možností je: využít podporu z [§16 školského zákona](#) (tj. 3 hodiny ČDJ týdně atd.).

Žák rozumí česky, ale nemluví česky

Na začátku války pomohly adaptační skupiny.

Dodnes někteří příliš nekomunikují – ukrajinská AP volá rodičům, jejich přístup je různý, motivace některých dětí učit se česky jen nízká. Základní odpovědnost je na rodičích. Škola nabídne, je pak na rodině, jak zareaguje. Základ je pomoci v tom, aby se např. vzhledem k náročné psychické situaci dítě např. nepoškozovalo apod.

Děti někdy věří tomu, že pokud začnou mluvit česky, nebudou jim rodiče rozumět – vysvětlit dětem, že jim rodiče porozumí.

Děti se chtějí kamarádit – zkusit zařazovat různé hry – děti budou nuceny komunikovat, rozpovídají se během hry.

Nechat jim čas – dítě prostě začne mluvit později.

Nesoudíme, nehodnotíme, že nemluví.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Materiály pro práci s dětmi

Meta.cz – <https://inkluzivniskola.cz/>

Edu.cz – <https://www.edu.cz/methodology/vzdelavani-ukrajinskych-deti-v-cr/>

Česká televize.cz – <https://edu.ceskatelevize.cz/pro-zaky-z-ukrajiny>

Nová škola – ukrajinské komunikační karty zdarma: <https://www.nns.cz/blog/1-stupen/ukrajinske-komunikacni-karty-zdarma/>

Výuka odborných předmětů

Využít ukrajinskou AP – překládat

Překládače

Využít pomoc rodičů

Zjednodušovat učivo

Slovíčka pro odborné předměty: <https://inkluzivniskola.cz/prekladove-slovnicky>

Pracovní listy: <https://inkluzivniskola.cz/pracovni-listy-predmety>

A další materiály: <https://inkluzivniskola.cz/zakladni-skoly>

Velmi záleží na rodičích – i oni musejí dětem pomoci.

Využívat konzultační hodiny českých učitelů – pevně daná hodina, kdy je učitel pravidelně k dispozici pro pomoc českým i ukrajinským dětem, učitel dovysvětlí, co dítě potřebuje, funguje na 1. a na 2. stupni

Cizojazyčné dítě se SVP

Pokud se jedná o dítě s lehkou mentální retardací, je současný trend zařazovat dítě do běžné školy, běžné třídy. Speciálních škol je málo.

V Německu je integrace a inkluze propracovaná, bude to zde probíhat podobně jako v české škole.

Autistické děti jsou i v ČR běžně integrovány.

Pokud je porucha vážnější a dítě se v běžné škole necítí, je vhodnější škola specializovaná (dětem vadí např. hluk, neklid, příliš velké místnosti...).

Doporučení: hledat si menší školu se zkušenostmi.

Co učit děti při češtině, když česky nerozumí?

Využít pro učení se češtiny:

- např. vyjmenovaná slova a doplňovačky k nim;
- vyhledávání pojmů a jejich překlad;
- vzít si děti třeba i na chodbu – křesílko, sedátko, židličky, udělat si provizorní koutek na chodbě apod. Zde se dětem může věnovat ukrajinská AP, odlehčí to české učitelce;
- pokud je to škola určená, může být v době CEJ právě výuka češtiny;
- dítě by mohlo jít na hodinu do nižší třídy, kde by např. lépe rozumělo tématu;

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- na ZŠ v Bousově si je k sobě bere speciální pedagog;
- na ZŠ Kněžmost využívají vysokoškolské studenty.

Speciální pedagog

- Lze o něj zažádat z OP JAK, od roku 2025 by měli být placeni ze státního rozpočtu

Práce AP

AP může být s dětmi sama, pracovat s nimi

Pokud je AP dlouhodobě nemocný, zaměstnat zastupující AP (může být bez příslušného vzdělání).

Poptávat se rodičů – matek na rodičovské dovolené, zeptat se v mateřském centru.

Učebnice pro výuku CEJ

DOMINO – 1. stupeň

V přehledu [Učebnice a učební materiály](#) najdete doporučované a v knihkupectví dostupné učebnice a materiály ihned ke stažení. Více viz <https://inkluzivniskola.cz/faq/>

Pro začátek využijte:

- pro nečtenáře a začínající čtenáře: [Nečtu, nepíšu, učím se česky](#)
- pro mladší žáky: [Prázdninová škola češtiny](#)
- pro náctileté: [Levou zadní I.](#)
- pro dospělé: [Česky, prosím Start](#)

Další tituly najdete v soupisech učebnic a dalších materiálů k výuce ČDJ podle věku žáků:

- I. stupeň – [Nečtenáři a začínající čtenáři](#)
- I. stupeň – [Mladší žáci 7-11 let](#)
- II. stupeň – [Starší žáci 11-15 let](#)
- III. stupeň – [Mládež/SŠ/dospělí](#)

Učebnice a výukové materiály jsou pro děti vesměs bez zprostředkovacího jazyka, tedy pouze v češtině. Pro náctileté a dospělé lze využít učebnice v ukrajinské mutaci:

- Lída Holá, Pavla Bořilová: [Čeština expres 1, 2](#)
- Lída Holá: [Česky krok za krokem 1](#)
- Lída Holá, Pavla Bořilová: [Česká gramatika v kostce](#)

- Štěpánka Pařízková: [Čeština pro ukrajinsky mluvící](#)

Psychická pomoc

<https://amiga-migrant.cz/> – psychologická pomoc v ukrajinštině, zavolat a objednat se, v Praze

Psychiatrická nemocnice Bohnice – psychiatrická léčba a psychologická podpora

<https://bohnice.cz/>

<https://www.dumka.cz/> – psychosociální pomoc lidem z Ukrajiny

Jak hodnotit?

Hodnotit slovně

Všímat si pokroků

Podle tzv. minimálních výstupů – viz příloha

Příprava předškoláka

Postupovat jako u českého dítěte – dovednosti předškolního věku

Rozvíjení českého jazyka při hře s ostatními

Ukrajínští rodiče cítí odklad jako problém, nechtějí jej

PPP může napsat PO

PO úprava vzdělávacího obsahu: 3x 20 minut českého jazyka – pro děti v MŠ na podporu českého jazyka

Další možnosti: placené lekce:

2500 Kč za 15 lekcí s logopedickým asistentem, platí rodiče (rozvoj slovní zásoby)

Jazyková příprava v MŠ

Pokud má mateřská škola v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání 4 a více dětí cizinců, bude/budou vytvořena/y skupina/y pro jazykovou přípravu o velikosti 4 až 8 dětí cizinců, za níže uvedených podmínek. Škola má povinnost poskytovat jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v rozsahu jedné hodiny týdně.

Více viz příloha a: <https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/08/Methodika-ke-vzdelavani-cizincu-MS-a-ZS.pdf>

Dítě dlouhodobě žijící v ČR stále nemluví česky v ZŠ

- Pravděpodobně se jedná o poruchu učení.
- Sledovat: Jak reaguje? Je bystré? Jak mluví na angličtině?
- Zaslát do PPP

- Požádat o: Předmět speciálně pedagogické péče (obdoba náprav), realizuje speciální pedagog nebo učitel podle § 7 odst. 2 zákona o pedagogických pracovnících:
- (2) Učitel prvního stupně základní školy, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě nebo škole zřízené pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, získává odbornou kvalifikaci a) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku pro učitele, b) vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, studijního oboru speciální pedagogika, a vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na přípravu učitelů prvního stupně základní školy, nebo c) **vzděláním stanoveným pro učitele prvního stupně základní školy podle odstavce 1 a vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku, nebo vzděláním v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou a zaměřeném na speciální pedagogiku.**

Dotazy ke vzdělávání ukrajinských žáků:

NPI – koordinátor pro cizince, pro Středočeský kraj:

Michal Kryl – velmi vstřícný, poradí, zjistí, krajský koordinátor podpory pedagogickým pracovníkům pracoviště NPI ČR v **Praze a Středočeském kraji**

Senovážné nám. 872/25, 110 00 Praha 1 (budova A)

Tel.: +420 222 122 310

GSM: +420 775 869 773

E-mail: michal.kryl@npi.cz

2. Rozloučení, zaslání příštích schůzek

Iva Štrojsová posílá termíny setkání v průběhu projektu MAP III: 14. březen, 16. květen 2023.

Záznam vypracovala: Mgr. Iva Štrojsová, doplnila Mgr. Alice Dadáková a Mgr. Petra Bártová.

